

Raport BM: Dezvoltarea unor produse de managementul riscurilor pentru micii fermieri este esentiala

Mai putin de unu la suta dintre fermierii români folosesc instrumentele de management al riscului din cadrul Politicii Agricole Comune a UE, iar în condițiile riscurilor tot mai mari cauzate de schimbarile climatice, dezvoltarea unor astfel de produse care sa fie potrivite si atractive pentru micii fermieri este esentiala, conform Raportului de Țara privind Clima si Dezvoltarea pentru România al Grupului Banca Mondiala, lansat marti.

"Este nevoie de dezvoltarea unor instrumente de managementul riscurilor în agricultura, pentru a proteja fermierii si pentru a atenua pierderile. Mai putin de unu la suta dintre fermierii români folosesc instrumentele de management al riscului din cadrul PAC a UE, iar cei care o fac sunt cei cu ferme mari. Producatorii cei mai vulnerabili - fermele mici - nu își fac asigurari, fie pentru ca nu știu despre ele, fie pentru ca nu pot sa plateasca primele. În condițiile riscurilor crescând cauzate de schimbarile climatice, dezvoltarea unor produse de managementul riscurilor care sa fie potrivite si atractive pentru micii fermieri este esentiala. PNS actual a prioritizat crearea unui instrument de managementul riscului pentru a completa sistemul de asigurari în agricultura si a asigura despagubirea tuturor fermierilor pentru pagube cauzate de efecte climatice si de mediu", se mentioneaza în raport.

Raportul BM precizeaza ca agricultura joaca un rol socio-economic important în România, dar este vulnerabila la socurile induse de clima. Desi PIB din agricultura a scazut de-a lungul anilor, la 4,1% din PIB total în 2021, el a fost considerabil mai mare decât media UE de 1,3%, în sector fiind angajat un procent de aproximativ 20% din totalul fortei de munca (ILOSTAT - Statistici ale Organizatiei Internationale a Muncii n.r.). Femeile din România reprezinta 43,1% din forta de munca din agricultura. Majoritatea managerilor de ferme din România gestioneaza microferme si ferme de subzistenta si, cu un procent de 71%, femeile sunt suprareprezentate în clusterul de populatie vulnerabila care lucreaza pe cont propriu în agricultura în România, arata raportul BM.

Potrivit sursei citate, valoarea adaugata a productiei agricole a crescut cu o medie de 2,6% în perioada 2010-2021, dar cu variatii mari de la an la an. Cresterea a fost caracterizata de extinderea marfurilor de valoare scazuta, contractarea altor sectoare agroalimentare si de cresterea animalelor, câstiguri modeste de productivitate si tipare dezordonate de randament.

BM avertizeaza ca schimbarile climatice vor conduce la o crestere a pierderilor cauzate de clima, în special în agricultura neirigata, crescând si mai mult decalajul dintre producatorii mari si mici, acestia din urma fiind mai putin capabili sa gestioneze riscurile.

"Agricultura inteligenta adaptata climatic (CSA), o abordare a agriculturii care se concentreaza pe cresterea productivitatii, reducerea emisiilor si cresterea rezilientei, va fi esentiala pentru a determina o tranzitie verde în acest sector în România. Desi cresterea în agricultura s-a obtinut cu o reducere a emisiilor (50% din nivelurile din 1989 obtinute în 2010, valoare stabila de atunci), sectorul este a doua cea mai mare sursa de emisii, dupa sectorul energetic (17% din total). Pentru a avea loc o crestere în sector, în limitele stabilite prin PNIESC (Planul National Integrat în domeniul Energiei si Schimbarilor Climatice) aceasta crestere trebuie realizata prin minimizarea emisiilor în productia noua, reducerea emisiilor în practicile existente si îmbunatatirea depozitelor de carbon. Pentru aceasta va fi nevoie de planificare strategica, de coordonare puternica si de o baza solida de cunostinte si accent pe crearea de sinergii între sistemele agricole", subliniaza BM în raport.

De asemenea, investitiile în irigatii si adoptarea de practici agricole de conservare reprezinta strategii esentiale de adaptare.

Variabilitatea din ce în ce mai mare a precipitațiilor va amenința agricultura neirigată și va crește nevoia de reabilitare a schemelor de irigații existente și necesarul de investiții în infrastructura verde de irigații. "Acest lucru este important în special în zonele vulnerabile, precum cele din sud, sud-est și est, unde modelele climatice prevăd că seceta va fi cea mai frecventă și mai severă. Strategia actualizată privind irigațiile prevede reabilitarea și extinderea infrastructurii de irigații pentru a ajunge la 2,87 milioane ha cu infrastructura funcțională, inclusiv dezvoltarea a 123.500 ha de sisteme noi de irigații prin scurgere gravitațională", se mai arată în raport.

În acest context, va fi important ca extinderea să se facă pentru terenuri care sunt viabile din punct de vedere economic și pentru care este nevoie de contribuția fermierilor pentru a asigura utilizarea și trecerea la irigațiile gravitaționale. În prezent, schemele de irigații gravitaționale (aproximativ 250.000 ha) sunt utilizate într-un procent mai mic de 15%, aceasta reprezentând principala problemă în lupta cu seceta și abordarea problemei variabilității recoltelor în funcție de vreme, semnalează raportul.

În cadrul Planului National Strategic (PNS) 2023-2027 pentru Politica Agricolă Comună a UE (PAC), Guvernul a alocat 400 milioane de euro pentru modernizarea infrastructurii existente de irigații la ferme și 85 de milioane de euro pentru înființarea unor mici sisteme de irigații noi la nivel de fermă. "Pentru a susține aceste investiții în irigații, va fi esențială adoptarea unor practici agricole care conservă umezeala în sol pentru a îmbunătăți productivitatea managementului apei în ansamblu, a reduce necesarul de apă și a crește productivitatea apei atât în condiții de irigare, cât și în condiții de irigare de la ploaie", potrivit BM.

Documentul punctează că pe lângă creșterea retenției apei în sol, CSA (Agricultura inteligentă adaptată climatic - Climate Smart Agriculture n.r.) și alte practici de conservare oferă alte beneficii de adaptare și atenuare. Clima mai caldă și condițiile extreme asociate cu aceasta, cum ar fi furtunile mai frecvente, expun România la eroziune și la degradarea solurilor. Metode agricole de conservare, cum ar fi reducerea aratului, asigură un sol mai stabil și mai puțin expus la eroziune, păstrează carbonul organic al solului, îmbunătățind structura, fertilitatea și capacitatea de reținere a apei la nivelul solului. Practica de a acoperi solul cu deseuri de recoltă și de a lăsa paie pe teren protejează și ea suprafața solului de eroziunea indusă de apă și de vânt", transmit experții BM.

Nu în ultimul rând, îmbunătățirea cercetării în agricultură, a dezvoltării și a inovării poate să determine modernizarea sectorului agricol din România. România are 2.686 de comune și numai 450 de Centre Locale de Consultanță Agricolă, care de obicei au un singur agronom angajat. Un consultant agricol din sistemul guvernamental deservește 12.000-13.000 de fermieri, raportul optim în alte țări europene fiind de 1 consultant la 65-100 de fermieri.

"Lipsa de servicii de extindere a agriculturii creează bariere pentru modernizarea prin agricultura de conservare, agricultura de precizie, managementul îngrășamintelor, energie regenerabilă etc. PAC include finanțare/prevederi pentru consolidarea Sistemelor de Cunoștințe și Inovării în Agricultură (AKIS), deschizând calea pentru crearea unei agende solide de cunoștințe și inovare în sprijinul investițiilor din sector", atenționează autorii raportului.

Raportul de Țară privind Clima și Dezvoltarea pentru România al Grupului Banca Mondială reprezintă un produs elaborat de personalul Bancii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (IBRD), al Asociației Internaționale pentru Dezvoltare (IDA), al Corporației Financiare Internaționale (IFC) și al Agenției Multilaterale de Garantarea Investițiilor (MIGA), cunoscute în mod colectiv sub numele de Banca Mondială, cu sprijinul unor contribuții externe.